

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับคนหูหนวก : ศึกษาเฉพาะกรณีคนหูหนวก
เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย

นางสาว อัจฉริยา ชูตินันท์

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-848-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

114010299

**CRIMINAL JUSTICE FOR THE DEAF : A CASE STUDY OF DEAF ACCUSED
OR DEAF DEFENDANT**

Miss Achariya Chutinun

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

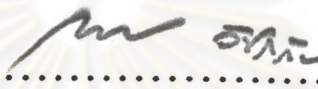
1993

ISBN 974-583-848-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับคนหูหนวก
โดย นางสาว อัจฉริยา ชูตินันท์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชำญวิทย์ ยอดมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตขารักษ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ปราโมทย์ ผลาภิรมย์)

ศูนย์วิทยุทัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับคนหูหนวก :
ศึกษาเฉพาะกรณีคนหูหนวกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย

โดย นางสาว อัจฉริยา ชูตินันท์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ

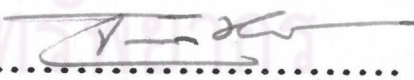

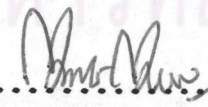
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

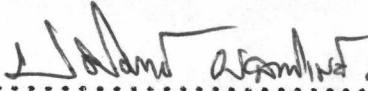
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตฮารักษ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ปราโมทย์ วัฒธีรณย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อัจฉริยา ชูตินันท์ : กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับคนหูหนวก : ศึกษาเฉพาะกรณีคนหูหนวกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย (CRIMINAL JUSTICE FOR THE DEAF : A CASE STUDY OF DEAF ACCUSED OF DEAF DEFENDANT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ, 102 หน้า. ISBN 974-583-848-9

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในการดำเนินคดีอาญานั้นผู้ต้องหาและจำเลยต้องมีโอกาสใช้สิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นคนหูหนวกโอกาสในการใช้สิทธิข้างต้นย่อมถูกจำกัดลงเพราะเหตุที่เกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางร่างกายเนื่องจากกระบวนการพิจารณาคดีความนั้นมีทั้งปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่สลับซับซ้อน คนหูหนวกย่อมต้องการล่ามภาษามือเพื่อช่วยให้ตนรับรู้และเข้าใจกระบวนการพิจารณาได้อย่างทอ้งแท้

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาและจำเลยที่หูหนวกในประเทศไทยพบว่าทบัญญัติ เรื่องการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยยังขาดหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับคนหูหนวก เพราะมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับล่ามภาษามือที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการพิจารณาคดีที่มีคนหูหนวกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้พบว่าได้มีการแก้ไขบทบัญญัติทั้งในระดับมลรัฐและสหรัฐไว้แล้ว เพื่อให้คนหูหนวกสามารถใช้สิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ รูปแบบของการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายข้างต้นอาจนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทยที่อาจมีขึ้นในเวลาต่อไปได้

ท้ายสุดผู้เขียนจึงได้สรุปเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับคนหูหนวกในเวลาต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติศ อัจฉริยา ชูตินันท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

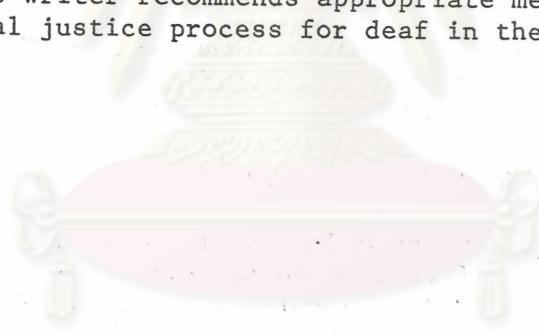
##C270010 : MAJOR CRIMINAL LAW AND CRIMINAL JUSTICE
KEY WORD: CRIMINAL / JUSTICE / DEAF

ACHARIYA CHUTINUN : CRIMINAL JUSTICE FOR THE DEAF : A CASE STUDY OF DEAF ACCUSED OR DEAF DEFENDANT. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. APIRAT PETCHSIRI, Ph.D. 102 pp. ISBN 974-583-848-9

It is evident that in criminal process, the accused and the defendant should possess the full opportunity of the right to defend their cases. In the case that the accused or the defendant are deaf, the aforementioned opportunity is limited by the cause of their own physical deficiency. Due to the fact the criminal process contains both complex question of laws and of facts, deaf accused or defendant must obtain the assistant of sign language interpreter in order to acknowledge and to truly comprehend the proceeding against them.

The writer of this thesis studies the criminal process against deaf accused and defendant in Thailand and finds that legal provisions pertaining to criminal proceeding in this country lacks procedural guarantee of fundamental right for the deaf. This is so because there is no provision where sign language interpreter may be appointed to assist deaf accused or defendant. Comparative study shows that in the United States of America there are many revisions of law concerning the issue both in state and federal level. Laws in the United States today are enacted in such a way that deaf person may enjoy fully the right to defend oneself. Pattern of law reform in the United States may be utilized when the revision of Thai law may take place in the near future.

Lastly, this writer recommends appropriate methods of law revision pertaining to criminal justice process for deaf in the future.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิติต.....^{อัครวิภา}
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....^{สุทินพร}
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ก็ด้วยความเมตตาของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำชี้แนะในแนวความคิดที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์อย่างสูง ซึ่งทำให้ผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในปัญหาที่ทำการวิจัยมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแห่ง ท่านอาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ กองที่ปรึกษา สำนักงานอัยการสูงสุด ท่านอาจารย์ ปราโมทย์ ผลาภิรมย์ สำนักกฎหมายปราโมทย์ ผู้ซึ่งมีพระคุณต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้ทางนิติศาสตร์ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์และได้ให้ความกรุณาในการร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ผดุงไม รัศมีกัต ผู้อำนวยการพิเศษเกี่ยวกับภาษามือ ผู้ซึ่งให้คำชี้แนะให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้และในท้ายที่สุด ผู้เขียนขอบูชาพระคุณบิดามารดา ซึ่งเป็นผู้บังเกิดเกล้าของผู้เขียนที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด จนทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัจฉรีสา ชูตินันท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
- สภาพและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
- แนวคิดของวิทยานิพนธ์	6
- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
- ขอบเขตของการวิจัย	6
- วิธีดำเนินการวิจัย	7
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	7
- สารະสิ่งเขป	8
2 แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิของคนหูหนวก	10
- หลักเกณฑ์และแนวความคิดทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ	10
- หลักเกณฑ์และแนวความคิดทางกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา	12
- คำนิยามของคำว่า "คนพิการ"	16
- ความหมายโดยทั่วไป	16
- ความหมายตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ พ.ศ. 2534	17
- คนหูหนวกและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	18
- ประเภทของคนหูหนวก	18
- ความสามารถของคนหูหนวกในกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญา	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

3	การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวกในการดำเนินคดีอาญาในต่างประเทศ	26
-	มาตรการคุ้มครองสิทธิที่จะเข้าใจขั้นตอนการดำเนินคดีอาญา	31
-	การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่หุ้หนวกระหว่างถูกจับกุม	31
-	การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวกเพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือจากทนาย	36
-	การคุ้มครองสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานในศาลของผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวก	38
-	การเยียวยาความไม่สามารถในการต่อสู้คดีของผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวก	39
-	การรับรองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวกในอันที่จะเข้าใจการดำเนินคดีอาญา	40
-	ความจำเป็นในการกำหนดคุณสมบัติของล่ามภาษามือ จรรยาบรรณของล่ามภาษามือ และค่าล่ามภาษามือ ...	46
4	ปัญหาการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวกในการดำเนินคดีอาญาของไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ .	53
-	บทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่หุ้หนวกในคดีอาญา	56
-	การให้หลักประกันตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ	57
-	การให้หลักประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	- ปัญหาในการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาและจำเลย ที่ทนายในการดำเนินคดีอาญา	59
	- ปัญหาการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ต้องหาที่ ทนาย	60
	- ปัญหาการให้ความคุ้มครองสิทธิแก่จำเลยที่ทนาย	67
	- การให้บริการของรัฐแก่คนทนาย	74
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	76
	- บทสรุป	76
	- ข้อเสนอแนะ	79
	เอกสารอ้างอิง	83
	ภาคผนวก	87
	ประวัติผู้เขียน	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย